

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА  
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ  
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:  
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

**МАТЕРІАЛИ**  
Міжнародної науково-практичної конференції

*Одеса, 22 квітня 2026 року*

**Том 2**

Одеса  
2026

УДК 34:004:316.4(477)  
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху:**  
сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квіт-  
ня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса :  
Фенікс, 2026. – Т. 2. – 684 с.  
ISBN 978-617-8763-16-9

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практич-  
них напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних  
в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнто-  
ваних досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права,  
функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації  
суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністра-  
тивного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а  
також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, кри-  
міналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності  
прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права  
і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського,  
земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисци-  
плінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світо-  
вих соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємни-  
цтва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження  
у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного  
моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, пере-  
кладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та прак-  
тиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних тех-  
нологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

*Матеріали видано в авторській редакції.*

ISBN 978-617-8763-16-9

© НУ «Одеська юридична академія, 2026  
© Автори статей, 2026

|                                                                                                                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Давидова Ірина Віталівна, Зубар Володимир Михайлович</b><br>СМАРТ-КОНТРАКТИ В КОРПОРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ .....                                                                               | 60  |
| <b>Сафончик Оксана Іванівна</b><br>ДО ПИТАННЯ ПРИПИНЕННЯ СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖА НА НЕРУХОМО МАЙНО<br>ТА ОБ'ЄКТИ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....                       | 63  |
| <b>Токарева Віра Олександрівна</b><br>ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО БІОМЕТРИЧНОГО<br>ВІДЕОСПОСТЕРЕЖЕННЯ .....                                                                              | 68  |
| <b>Chanysheva Alina Rashydivna</b><br>SECURITY INTERESTS UNDER ENGLISH LAW, CIVIL CODE OF UKRAINE AND DRAFT CIVIL<br>CODE OF UKRAINE .....                                                         | 72  |
| <b>Адамова Олена Семенівна</b><br>ПРИВАТНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В<br>УКРАЇНІ .....                                                                            | 75  |
| <b>Бабич Ірина Григорівна</b><br>МАКСИМИ СІМЕЙНОГО ПРАВА У РИМСЬКОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ .....                                                                                                        | 78  |
| <b>Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна</b><br>ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ СПАДКОВОГО ТА ШЛЮБНОГО ДОГОВОРІВ .....                                                                                             | 82  |
| <b>Глиняна Катерина Михайлівна</b><br>РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПІДТРИМЦІ ТА ЗАХИСТІ ТВОРЧИХ ПРАВ ДІТЕЙ ...                                                                                   | 84  |
| <b>Завальнюк Сергій Володимирович</b><br>ПОНЯТТЯ ПРОГАЛИН У ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА ЇХ<br>СПІВВІДНОШЕННЯ ІЗ СУМІЖНИМИ ПРАВОВИМИ КАТЕГОРІЯМИ. ....                                      | 87  |
| <b>Калітенко Оксана Михайлівна</b><br>ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ КАТЕГОРІЇ ВРАЗЛИВОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА ЗАРУБІЖНОМУ<br>ПРАВІ: ДО ФОРМУВАННЯ ЦИВІЛІСТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ .....                               | 90  |
| <b>Кривенко Юлія Василівна</b><br>ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА: ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ<br>ПРИРОДИ ТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ .....                                             | 93  |
| <b>Матійко Микола Володимирович</b><br>ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИНЦИПІВ СІМЕЙНОГО ПРАВА .....                                                                                               | 96  |
| <b>Мельник Олександр Володимирович</b><br>ПРАВОВИЙ СТАТУС ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ: ГАРАНТІЇ<br>ЗАХИСТУ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ .....                             | 100 |
| <b>Омельчук Олександр Сергійович</b><br>ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ КОПІЙ ОСОБИ<br>ТА АВАТАРІВ .....                                                                            | 103 |
| <b>Орзіх Юрій Геннадійович</b><br>НОТАРІАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ МАЙНОВИХ ТА СПАДКОВИХ ПРАВ ПРИВАТНОЇ<br>ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ .....                                | 105 |
| <b>Оскілко Олексій Олегович</b><br>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ<br>ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ЦИВІЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА<br>ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ ..... | 109 |
| <b>Павлова Вікторія Георгіївна</b><br>ПРИНЦИП ОХОРОНИ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СТОРІН СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ .....                                                                                           | 112 |
| <b>Фасій Богдан Володимирович</b><br>ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕТОДУ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІД ВПЛИВОМ<br>ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ .....                                                          | 114 |

**Омельчук Олександр Сергійович**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри приватного права, кандидат юридичних наук, доцент*

## **ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ КОПІЙ ОСОБИ ТА АВТАРИВ**

Використання штучного інтелекту для створення «віртуальних осіб» дозволяє генерувати надзвичайно реалістичні цифрові образи, які практично неможливо відрізнити від справжніх людей. Завдяки технологіям глибокого навчання та сучасним можливостям неймереж можна візуально відтворити не лише зовнішність, а й унікальні особливості голосу, міміку та манеру поведінки, що робить таких персонажів ідеальними для використання в кіноіндустрії, відеоіграх та маркетингу. Ці віртуальні інфлюенсери та цифрові актори здатні працювати цілодобово без втоми, не потребують гонорарів у звичному розумінні та можуть бути адаптовані під будь-яку аудиторію чи культурний контекст, що відкриває безмежні можливості для брендингу.

Так, наприклад штучний інтелект в дейтинг-сфері використовується з метою надання користувачу послуг персоналізованого спілкування з віртуальним партнером. Слід відмітити розвиток технологічних можливостей таких платформ, що зумовлюється стрімким збільшенням попиту на такий цифровий продукт. Так, сервіси на зразок Candy.ai та Kupid.ai надають можливість користувачу, вибравши стать майбутнього партнера, створити вигаданого персонажа, який за допомогою штучного інтелекту дає можливість спілкуватися з ним голосовими повідомленнями [3].

Відкидаючи морально-етичні моменти відносин з цифровою особою слід однак звернути увагу на юридичний контекст, а саме на захист прав користувача подібних дейтинг-платформ. В першу чергу, слід говорити про захист інформації, отриманої в межах комунікації з віртуальним партнером, власником платформи від розповсюдження та витоку, а також збереження режиму приватності щодо персональних даних та самого факту надання послуг, адже користувач може не бажати публічності факту надання таких послуг дейтинг-сервісом.

Сучасні додатки для знайомств вже збирають величезну кількість чутливої інформації, такої як геолокація, їхні вподобання, історію листування та навіть фото і відео [4]. Окрім традиційного неконтрольованого поширення таких даних загрозу становить також використання таких даних для створення небіологічних осіб, наділених штучним інтелектом, які, навчаючись на зазначених даних, можуть створювати цифрові клони реальної людини, тим самим користуючись чужою особистістю та вводячи в оману осіб, з якими спілкується в подальшому.

Використання таких цифрових копій осіб вже зараз зумовило проблему поширення випадків свідомого використання можливостей ШІ для маніпулювання емоціями і шахрайських схем. На даний момент практично надзвичайно важко захистити свої права щодо такого «викрадення» особистості через складність

доказування та відсутність законодавчих механізмів захисту від використання чужої особистості без дозволу особи.

Розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ) та метавеселів призвів до появи нових об'єктів цивільних прав – цифрових копій особи (дипфейків) та аватарів. Явище «дипфейк», поряд з іншими проявами штучного інтелекту, кидає виклик традиційним уявленням про інтелектуальну власність та змушує шукати нові шляхи для її захисту [1]. Це ставить перед наукою цивільного права питання: чи є цифровий образ частиною особистості, чи окремим об'єктом цивільних прав?

В контексті цивільно-правової природи цифрову копію особи або її аватар варто розглядати насамперед через призму особистих немайнових прав, оскільки право на власне зображення є невідчужуваним і будь-яке відтворення зовнішнього вигляду особи потребує її прямої згоди. Згідно зі ст. 308 Цивільного кодексу України, фотографія або інший художній твір, на якому зображено фізичну особу, може бути розповсюджений лише за її згодою. Цифрова копія є похідною від реального вигляду особи, тому право на власне зображення залишається первинним.

Водночас аватар, що має унікальні графічні характеристики або програмний код, може одночасно визнаватися об'єктом авторського права, що належить його творцю або розробнику.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що цивільне законодавство потребує детального регулювання правового статусу цифрових відображень особи. Необхідно впровадити чіткі критерії розмежування між ігровими персонажами та цифровими копіями реальних людей, а також закріпити дієві механізми захисту від клонування зовнішності та голосу без згоди особи. Лише системний підхід до оновлення законодавства дозволить забезпечити баланс між технологічним прогресом та захистом фундаментальних прав людини в цифровому середовищі.

Розвиток штучних особистостей породжує серйозні етичні та правові виклики, насамперед у сфері поширення дезінформації та створення дипфейків. Можливість синтезувати образ реальної людини без її згоди ставить під загрозу приватність та репутацію особи, оскільки цифрові копії можуть бути використані для маніпуляцій чи шахрайства. Відсутність чіткого законодавчого регулювання статусу таких «цифрових людей» створює правовий вакуум щодо відповідальності за їхні дії та авторських прав на результати їхньої діяльності. Тому інтеграція віртуальних осіб у суспільне життя потребує розробки прозорих стандартів маркування контенту, створеного ШІ, щоб користувачі могли чітко розрізнити реальну людину та її алгоритмічну імітацію.

#### ***Список використаних джерел:***

1. Deepfake та право на образ як захистити свою репутацію в епоху штучного інтелекту. URL: <https://polikarpov.legal/blogposts/deepfake-ta-pravo-na-obraz/>

2. Бірюкова А. Г., Колісникова Г. В. Способи захисту порушених прав при створенні та розповсюдженні дідфейків. *Проблеми законності*. 2024. Вип. 164. С. 6-18.

3. Довірити своє серце алгоритмам: як штучний інтелект змінює сучасний дейтинг і що з цим може бути не так? 2025. URL: <https://zaborona.com/doviryty-svoje-sercze-algorytmam-yak-shtuchnyj-intelekt-zminyuye-suchasnyj-dejtyng-i-shho-z-czym-mozhe-buty-ne-tak/>

4. Коноплицький С. Майбутнє дейтингу – «Тіндер» для знайомств із III-моделями. URL: <https://speka.media/maibutnje-deitingu-tinder-dlya-znaiomstv-iz-si-modelyami-pk4lzd>

**Ключові слова:** штучний інтелект, цивільні права, цифрова копія особи, аватар, дідфейк.  
**Key words:** artificial intelligence, civil rights, digital copy of a person, avatar, deepfake.

**Орзій Юрій Геннадійович**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри приватного права, кандидат юридичних наук, доцент*

## **НОТАРІАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ МАЙНОВИХ ТА СПАДКОВИХ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

Велика війна, спричинена повномасштабним вторгненням в Україну, системно порушує цивільний обіг і суттєво ускладнює реалізацію та захист майнових і спадкових прав приватної особи. Тимчасова окупація територій, масове переміщення населення, загибель і безвісна відсутність осіб, фізичне знищення майна та правовстановлюючих документів утворюють специфічний правовий контекст, в якому традиційні механізми цивільно-правового захисту виявляються недостатньо адаптованими або практично непридатними. Війна в Україні з 2022 року наочно засвідчила: мільйони приватних осіб опинилися у ситуації правової невизначеності щодо власного майна, спадщини та документарного підтвердження своїх прав і ця невизначеність потребує не лише практичного, а й теоретичного осмислення.

У цих умовах нотаріат як інститут превентивного правового захисту (preventive justice – превентивне правосуддя) набуває особливого значення. Водночас потенціал нотаріального механізму залишається теоретично недостатньо розробленим саме в контексті війни. Метою цього дослідження є виявлення теоретико-методологічних засад нотаріального захисту майнових і спадкових прав приватної особи під час війни.

Концептуальною засадою дослідження є розуміння нотаріату як системи публічно-правових інструментів, спрямованих на забезпечення безспірності